

FAMILIEGJENFORENING I EKSIL

FOREBYGGING GJENNOM FAMILIESAMTALER

Introduksjon

Fagdag

Kristiansund og Ålesund

Høst 2017

RVTS Midt

Agenda

- Presentasjon av fagutviklingsprosjektet
- Presentasjon av metoden og veiledningsheftet
- Kommunikasjon via tolk
- Veiledningsworkshop 2018

FAMILIEGJENFORENING I EKSIL

FOREBYGGING GJENNOM FAMILIESAMTALER

Et samarbeid mellom:

RVTS Midt,
Flyktingehelseteamet
i Trondheim kommune,
NTNU,
UIO og IMDI.

Veiledningsheftet bygger på erfaringer fra tilrettelagte samtaler med familier i Trondheim gjennomført av RVTs Midt i samarbeid med Flyktningehelseteamet i Trondheim kommune.

Samarbeid med

UiO Nora Sveaass, Sissel Reichelt

NTNU Samfunnsforskning Berit Berg

Nettverksgruppe i regionen

Formål og problemstilling

- Kan forebyggende og frivillige samtaler bidra til å styrke familiens egne ressurser til å håndtere situasjonen?
- Hvordan kan kunnskapen bidra til å utvikle tiltak rettet mot denne gruppen?

Hvorfor styrke innsatsen overfor familier som gjenforenes i eksil?

- Erfaringer gjennom flere år fra klinisk arbeid med flyktninger
- Lite fokus på familien som samlet enhet etter ankomst Norge
- Å bli gjenforent etter mange års atskillelse kan vise seg utfordrende
- Familiene er ofte lite forberedt på slike utfordringer
- Forebygge vanskeligheter, forhindre nye konflikter og oppsplittinger

Familie og sosial støtte:

- ❑ Sosial støtte er noe av det viktigste vi har i vanskelige situasjoner.....
- ❑ Mobilisering av sosial støtte i belastende situasjoner **kan** bidra til å redusere problemer.....
- ❑ Familie regnes som en av de viktigste kildene positiv støtte
- ❑ Tvungen separasjon i en familien er en alvorlig hendelse
- ❑ Perioder med atskillelse kan være belastende og krisepreget
- ❑ Tvungen atskillelse kan endre foreldres mulighet til å være trygghetsskapende foreldre
- ❑ Forsøk på gjenforening kan være problematisk,
- ❑ Gjenforeningen – drøm og mareritt

Metode

□ FAMILIESAMTALER

- Et systematisk forebyggende og frivillig tilbud til familier som gjenforenes i eksil
- Fire samtaler
 - Første samtale med herboende før familiegjenforening
 - De tre neste etter gjenforening
- Tilrettelegges hver enkelt familie
- Sted (på kontoret, hjemmebesøk, annet)?

- Oppfølging/ viderehenvisning ved behov, samtalene som døråpner for annen hjelp ...

Hvem kan gjennomføre samtalene?

- Samtalene med familiene i prosjektet ble gjennomført av helsepersonell (helsesøster/sykepleier og psykolog)
- Andre yrkesgrupper (f.eks sosionomer, barnevernspedagoger, lærere, barnehagelærere evt andre) kan være nyttige å ha med i gjennomføringen
- Fordel med 2 fagpersoner i samtalene

Elementer i samtalene

- Dele gleden
- Beskrivelse av familien den gang og nå
- Adskillelsen
- Om tiden fra hverandre
- Gjenforening
- Forventninger/ ønsker for framtiden
- Psykoedukative perspektiver

- Bruk av tegninger har vært en fin måte å vise og fortelle historien på, gir en felles oversikt for familien, et felles fokus
- Lage en felles historie, kontinuitet i brutte livsløp
- Gi innblikk i hverandres liv for familiemedlemmene

Målsetninger

- Styrke familiens kommunikasjon
- Fokus på forebygging, frivillighet, styrking og mestring
- Informere om normalreaksjoner og vanlige endringer ved atskillelse og gjenforening, og at utfordringene kan komme etter hvert ...
- Ulike spørsmål/ tema i samtalene gjør at de får snakket om det de kan oppleve som vanskelig
- Styrke familiens ressurser
- Avklare misforståelser, gjenetablere tillit

Målsetninger - forts.

- Styrke relasjonene, gjenetablere roller?
- Etablere samarbeid og måter å leve sammen på selv om integreringstakten er ulik for familiemedlemmene og rollene kan ha endret seg
- Sørge for at alle familiemedlemmene og deres opplevelser blir «sett»

Målsetninger - forts.

- Benevne og anerkjenne utfordringer
- Benevne og anerkjenne håndtering
- Bidra til å åpne opp kommunikasjon
- Gi inspirasjon og oppmuntring
- Kultursensitivitet!

Fagpersonens styring av samtalene

- Respekt for familiens valg om hva som tas opp eller ikke. Gjøre de oppmerksom på at de selv bestemmer.
- Noen ganger er det fagpersonen som selv tar valget ...
- Egne avtaler om det som ikke kan snakkes om felles?
- Henvisning til annen instans?
- Barn egen tid uten foreldre tilstede, parsamtaler?
- Ta opp som tema innsatsen som er gjort for å få realisert gjenforeningen – redusere usikkerhet og evt. mistillit knyttet til ventetiden

Grunnleggende utfordringer

- Ventetiden – ulike opplevelser og følelser
- Begge parter har forandret seg siden sist, ulike liv, ulike erfaringer, ulike belastninger, nye væremåter, omgangsformer,
- Nytt land med kulturelle forskjeller og andre rolledelinger ...
- Traumer og overgrepserfaringer – «familiehemmeligheter»
- Relasjons- og tilknytningsbrudd for barn

Eksempel på mulige tema i en familie med barn i grunnskolealder

- Familiemedlemmenes forventninger til hverandre
- Familiemedlemmenes forventninger til å leve som en kjernefamilie (tidligere storfamilie)
- Å være ny i et land med andre forventninger til barn og foreldre
- Drøfting av barneoppdragelse og hva som er foreldres ansvar i Norge
- Hvilket ansvar som ligger til skole og offentlige instanser i fht. barn
- Foreldres egne vanskelige erfaringer – virkning på barna
- Foreldres evne til å «romme» barna

Tolk – en viktig forutsetning

- Kompliserte tema og følelser ... behov for god og gjensidig kommunikasjon
- Profesjonell tolk
- Sikre likeverdige tjenester
- God planlegging og forberedelser
- Oppmøtetolk - telefontolk
- Forberede tolken på forhånd
- Presentasjon av tolken
- God ledelse av samtalen
- Behov for 2 tolker?

Kommunikasjon med barn via tolk

– et flerfaglig samarbeidsprosjekt

FAGRAPPOR
2016

Marit Kanstad og Jorunn Gran

Et samarbeidsprosjekt mellom Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Tolkmid, Trondheim Kommune og Ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS Midt

Kommunikasjon via tolk med barn

- <https://www.ntnu.no/trykk/publikasjoner/RVTS/>
- www.rvtsmidt.no

1. Samtale med herboende – før gjenforening

- Utforske forventinger til gjenforening
- Forberede på mulige utfordringer
- Hva har familien gjort for å få til gjenforening?
- Kontakten under vegs? Hva har vært bra, hva har vært vanskelig?
- Litt om historien til familien frem til nå

2. Den første samtalen etter gjenforening

- Tankene bak invitasjonen til samtale
- Spesielle tema som familien ønsker/ikke ønsker å snakke om?
- Kort tidslinje. Engasjere alle
- Oppgaver: «Livets Elv», «To-husteknikk», Livslinje, Genogram, mm.
- Notater med tanke på videre samtaler
- Diskutere og planlegge videre samtale og evt. andre behov for oppfølging

3. Den andre samtalen

- Hva har skjedd siden sist?
- Gå tilbake til temaer og oppgaver/tegninger. Utforske hvor familien er nå med tanke på dette.
- Ta opp konkrete eksempler som de forteller om med mål om å bekrefte, anerkjenne håndtering og bidra med samtale om noe er fastlåst
- Spesielle tema som er viktig nå?
- Hvordan ser livet ut nå vs. tanker og planer før gjenforening?
- Behov for assistanse?
- Behov for oppdelte samtaler barn, ektefeller osv.?

4. Den tredje (siste) samtalen med hele familien – etter 6 mnd.

- Hvordan går det nå?
- Har samtalene vært nyttige, hatt betydning for det som har skjedd i familien?
- Noe som kunne vært gjort annerledes?
- Anbefalinger til andre?
- Bekrefte og anerkjenne familiens bestrebelser og konstruktive initiativ med henblikk på å gjenetablere familien i eksil

Veiledningsworkshop

- 3 veiledningsworkshops i 2018 i Trondheim:
 - 30.01.18
 - 29.05.18
 - Høst 2018 (dato ikke satt)
- Introduksjonsforelesning for nye deltagere kl 9-10
- Workshop Kl 10-14
- Faglig innlegg
- Case-drøftinger
- Ingen deltageravgift
- Påmelding: <http://rvtsmidt.no/>

Litteratur

Familiegjenforening i eksil – en utfordring for familieterapeuter

Nora Sveaass

Nora Sveaass, Førsteamanuensis ved Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo,

Sissel Reichelt, Professor ved Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo

FOKUS PÅ FAMILIEN 3-2011, 211-230.

<https://www.idunn.no/fokus/2011/03/art06>

FAMILIEGJENFORENING I EKSIL

FOREBYGGING GJENNOM FAMILIESAMTALER

Last ned
veiledningsheftet:

[https://samforsk.no/Publikasjoner/2016/
Familiegjenforening_web.pdf](https://samforsk.no/Publikasjoner/2016/Familiegjenforening_web.pdf)

www.rvtsmidt.no

Kontakt:

Jorunn.gran@stolav.no

